

7. oktober 2010
hjo/J.nr. 02.01.0011-12

Affaldsreformens fase 2 skal give mere miljø og teknologiudvikling i affaldssektoren

Der har længe været usikkerhed om affaldssektorens rammevilkår, men med affaldsreformens fase 2, håber vi på klarhed - og lige netop de regler, der for alvor kan understøtte nyudvikling - teknologisk og miljømæssigt – i den danske affaldssektor.

affald danmark, der består af betydende offentlige og private affaldsvirksomheder, vil gerne bidrage til udviklingen, og her er vores budskaber til reformen:

- Klare rammer for affaldssektoren
- Affald er en ressource - ikke et problem
- Enkle regler for erhvervsaffald
- Kommunerne skal sørge for husholdningsaffaldet

Klare rammer

Det skal udstikkes klare mål og rammer for affaldssektoren. Der har længe været usikkerhed om de fremtidige vilkår for affaldsvirksomheder, og det gør det usikkert at investere i nye behandlingsmetoder for affald. Benyt affaldsreformens fase 2 til at give danske affaldsvirksomheder langtidsholdbare rammer at investere i.

Affald er en ressource – ikke et problem

Selvom vi har et effektivt affaldssystem i Danmark, er der stadig mange muligheder for at udnytte affaldet mere effektivt. Mere affald kan genanvendes ved nye sorterings- og behandlingsmetoder, og resten skal udnyttes mere effektivt ved at finde mere fleksible måder at udnytte affald som brændsel.

Enkle regler for erhvervsaffald

Med første fase af affaldsreformen skulle reglerne være forenklet for det genanvendelige erhvervsaffald, men det er ikke lykkedes. Det har også medført helt forskellige regler for genanvendeligt og forbrændingseget affald, selvom begge dele ofte modtages og håndteres af samme virksomheder – og efter samme regler i EU.

Afskaf anvisningen af erhvervsaffald til forbrænding og sørg for enkle regler for alt erhvervsaffald til nyttiggørelse – både genanvendelse og forbrænding.

Husholdningsaffald er kommunernes opgave

Kommunerne driver effektive systemer for indsamling og behandling af husholdningsaffald. Det skal de blive ved med – uanset om de vælger at gøre det selv eller udbyde opgaven til private virksomheder. Derfor skal kommunerne også fortsat kunne drive forbrændingsanlæg.

AffaldVarme Århus
Amagerforbrænding
DONG Energy Power
- Waste Bio
DSV Miljø
Marius Pedersen
Renoflex-Gruppen
Reno-Nord
Stena Metall
Vestforbrænding

affald danmark
Vodroffsvej 59, 1.
1900 Frederiksberg C

T 32 96 04 30
F 32 96 04 31
E ad@affalddanmark.dk
W www.affalddanmark.dk

Klare mål understøtter udvikling af nye teknologier

Danmark har en effektiv affaldssektor – både miljømæssigt og økonomisk. Men det må ikke blive en sovepude, og vi må ikke gå i stå med teknologiudvikling.

Usikkerheden om de fremtidige regler gør det svært at investere i ny teknologi. En ny og miljømæssigt bedre teknologi kan ikke overleve, hvis andre og billigere behandlingsmetoder – som f.eks. deponering - stadig tillades.

Der er tabt mange investeringer i ny teknologi på den konto.

Eksempel - spildevandsslam

Der har længe været forskellige signaler om spildevandsslam. Nogle vil gerne have det på landbrugsjord og andre vil brænde det.

Usikkerhed om fremtidige regler har medvirket til, at der ikke er investeret i udvikling af nye behandlingsmetoder.

Vi ønsker klare mål fra Regering og Folketing, der kan give virksomhederne troen på, at udvikling af mere miljøvenlige teknologier vil blive understøttet af reglerne. Der er også brug for klarhed om offentlige virksomheders mulighed for at deltage i finansiering af udviklingsprojekter.

affald danmark mener:

Regering og Folketing må aktivt bakke op om teknologiudvikling ved at fastlægge klare mål for affaldssektorens fremtid, som virksomhederne kan stole på, når de skal tage stilling til investeringer i ny teknologi.

Affald er en ressource, der skal udnyttes

Affald er spild og skal helst undgås. Men det, der alligevel ender som affald, kan også udnyttes effektivt som en ressource, og det kan vi blive bedre til.

Meget affald kildesorteres, og det fungerer fint. Men det er svært for borgere og virksomheder at sortere alle de mange affaldstyper, der kan genanvendes. F.eks. er det meget svært at sortere plastaffald til genanvendelse.

Her er central sortering mere effektiv, og det sikrer allerede i dag meget genanvendelse, som ikke kunne opnås alene med kildesortering.

Et eksempel - sortering af forbrændingsegnet erhvervsaffald

Et sorteringsanlæg kan fra blandet erhvervsaffald sortere op til 20 % papir, plast og metal til genanvendelse, 15-20 % træ til genanvendelse eller nyttiggørelse som brændsel og derover 1-2 % affald til miljøsikker behandling og deponi

Resten af affaldet er også en ressource, der skal udnyttes så effektivt som muligt.

Mindst muligt skal deponeres – og der klarer vi os flot i Danmark - og resten udnyttes i dag mest ved forbrænding. Affaldsforbrænding leverer 20 % af fjernvarmen i Danmark til fordel for klimaet. Det kan og bør udbygges – men med fokus på fleksibilitet.

Nogle typer affald kan f.eks. forædles som brændsel til mere effektive energi-anlæg eller til udnyttelse om vinteren, hvor der er mest brug for varmen. Der kan også tænkes nyt for det våde husholdningsaffald, der skal ”væk” med det samme. F.eks. er Amagerforbrænding og DONG Energy i gang med at udvikle et anlæg, der kan omdanne usorteret dagrenovation til biobrændsel.

affald danmark mener:

Mere affald skal genanvendes ved at sortere affald, hvor det er mest effektivt. Affaldsreglerne skal understøtte den ekstra genanvendelse, der kan opnås ved central sortering.

Resten af affaldet skal ses som en brændselsressource, og der skal opstilles mål for, hvordan affaldet kan udnyttes så effektivt som muligt i det danske energisystem.

Der er brug for enkle og fremtidssikrede affaldsregler

Den danske affaldssektor står i dag i et vadested mellem to store reformer. Affaldsreformens første fase har trods intentionen ikke givet enkle regler.

Selvom regler for det genanvendelige erhvervsaffald er blevet enklere og ens i hele landet, så skal de mange virksomheder, der håndterer både genanvendeligt og forbrændingseget erhvervsaffald nu leve op til helt forskellige regler, fordi affald til sortering og forbrænding stadig reguleres af kommunerne.

Det bliver ikke nemmere af, at EU-reglerne er anderledes. Her gælder samme regler for erhvervsaffald til både genanvendelse og energiudnyttelse, hvor målet er et effektivt indre marked for nyttiggørelse af affald. Fra december i år gælder det også affaldsforbrænding.

affald danmark anbefaler:

Fremtiden for det forbrændingsegnete erhvervsaffald bør snarest muligt afklares – og det skal tænkes sammen med det genanvendelige affald – sådan at vi kan få en samlet, fremtidssikret og mere enkel affaldsregulering i Danmark.

Der er også brug for effektivt tilsyn

Hvis der ikke er enkle regler og effektivt tilsyn, er det sværere at sikre, at reglerne overholdes. Miljøet bliver taberen, og det gør også de lovlydige virksomheder, der får ulige konkurrence fra virksomheder, der er billigere, fordi de ikke overholder reglerne.

Affaldstilsynet er en lille del af det kommunale miljøtilsyn, der i øvrigt er mest rettet mod andre miljøforhold. Der er brug for opprioritering og afsætning af midler til det kommunale affaldstilsyn. Det er også brug for et særligt nationalt tilsyn med det affald, der ved de godkendte indsamlere kører over både kommune- og landegrænser. Her rækker kommunernes myndighed ikke.

Endelig er det også vigtigt, at der føres tilsyn med kommunale virksomheder på lige vilkår med private virksomheder. Det er ikke holdbart, at kommunerne skal føre tilsyn med egne virksomheder, og Miljøstyrelsen bør følge op, i de tilfælde, hvor kommuner ikke lever op til reglerne.

affald danmark mener:

Det er vigtigt, at næste fase i affaldsreformen også fokuserer på et effektivt tilsyn, især med alle affaldsvirksomheder – private som offentlige. For at sikre at affaldet behandles miljømæssigt forsvarligt og efter lovens forskrifter bør der være et overordnet nationalt tilsyn med affaldsstrømmene på tværs af kommunerne.

Danske forbrændingsanlæg er i konkurrence

De danske regler for forbrændingsegnet affald er i dag baseret på en forudsætning om, at kommunerne har monopol på og kapacitetspligt til forbrændingsegnet affald.

Men monolet eksisterer reelt ikke mere for erhvervsaffaldet, og investeringer i ny kapacitet kan ikke gøres med sikkerhed i de ca. 45 % af det forbrændingsegne affald, der stammer fra erhverv.

Der er konkurrence med anlæg i udlandet, der medforbrænder affald, og affald eksporteres i dag til nyttiggørelse i Tyskland og Sverige.

Til december åbnes også for eksport af affald til forbrændingsanlæg: Det hænger ikke sammen, at virksomheder frit kan vælge mellem udenlandske forbrændingsanlæg, men ikke mellem danske.

Den danske anvisningsmodel virker heller ikke indenlands. Der er konkurrence om erhvervsaffald, der flytter til billigere anlæg – bl.a. via sorteringsanlæg.

Et eksempel fra hovedstadsområdet

En undersøgelse i Hovedstadsområdet viser, at ca. 10 % af det affald, der burde tilføres Amagerforbrænding og Vestforbrænding, i stedet – via sorteringsanlæg - ender på andre anlæg – indenlands og udenlands.

affald danmark mener:

Den danske anvisning af erhvervsaffald til forbrændingsanlæg duer ikke mere og bør afskaffes. I stedet bør reglerne tilpasses EU-reglerne og sikre lige og ordentlige konkurrencevilkår for de danske forbrændingsanlæg.

Husholdningsaffaldet er stadig kommunernes ansvar

Vi skal være sikre på, at husholdningsaffaldet stadig samles ind og behandles miljømæssigt optimalt. Det gør kommunerne i dag, det gør de godt, og det skal de blive ved med. Samme princip gælder i EU-reguleringen, hvor der fortsat kan fastholdes im- og eksportforbud for blandet husholdningsaffald til forbrænding.

Kommunerne har altså stadig ansvar for forbrænding af husholdningsaffaldet. Det kan varetages i dag ved enten at bygge og drive selv, eller ved at opgaven udbydes. I dag ejes 80 % af forbrændingskapaciteten af kommunerne.

De anlæg skal fortsat kunne modtage erhvervsaffald – ellers vil erhvervene være henvist til de private anlæg, der i dag alle ligger på Fyn og i Jylland.

affald danmark mener:

Kommunerne skal stadig have ansvar for indsamling og behandling af husholdningsaffald, og de skal kunne bestemme selv, om de vil bygge eller udbyde forbrændingskapacitet til husholdningsaffald.

De kommunale anlæg skal også stadig kunne modtage erhvervsaffald til forbrænding – i lige konkurrence med private forbrændingsanlæg.

Hvad med forbrændingskapaciteten?

Når der ikke længere er monopol på affald til forbrænding, giver central planlægning af forbrændingskapacitet på grundlag af affaldsmængder ingen mening. Kommunerne skal sørge for, at der bygges til de ca. 55 % af affaldet, der stammer fra husholdninger, og de mængder kender de. Men ekstrakapacitet til erhvervsaffald kan ikke bygges til givne mængder – det afhænger af markedet for erhvervsaffald.

Det hænger ikke sammen med de centrale regler, hvor staten skal godkende bygning af ny kapacitet efter, hvor meget affald, der er i det lokale opland. Til gengæld er det både energimæssigt og økonomisk fornuftigt kun at bygge forbrændingskapacitet, der hvor affaldsvarmen kan udnyttes.

Import af erhvervsaffald til forbrænding tillades fra december 2010 – men ikke import af dagrenovation og blandet affald fra husholdninger. Vi kender ikke de fremtidige affaldsmængder, og hvis de danske forbrændingsanlæg forhindres i at udbygge for helt at undgå import, kan det til gengæld resultere i en betydelig eksport af affald til energiudnyttelse i andre lande.

affald danmark mener:

Central styring af forbrændingskapacitet på basis af lokale affaldsmængder skal afskaffes. Beslutningen ligger hos investorerne – det være sig kommunale eller private. Til gengæld skal energiudnyttelse af affaldet tænkes mere sammen med resten af energisektoren, der jo heller ikke er omfattet af nogen central kapacitetsstyring.

Tilbage til de enkle regler

Med konkurrenceudsættelse af erhvervsaffald til forbrænding bliver det muligt at samle reglerne for nyttiggørelse af affald. De affaldsvirksomheder, der håndterer både genanvendeligt og forbrændingseget affald får dermed et samlet regelsæt at leve op til, og sorteringsanlæggene får igen mulighed for at udvikle sig uden at skulle have anvisninger fra alle kommuner.

Det giver god anledning til at gennemtænke hele reguleringen af nyttiggørelse af affald ud fra klare mål for sektorens fremtid – med fokus på miljø, teknologiuudvikling og enkle regler.

affald danmark mener:

Affaldsreformens fase 2 skal bruges til at få formuleret de nødvendige klare mål for nyttiggørelse af affald i Danmark og forenkle det samlede regelsæt, så der bliver overskuelighed og sammenhæng mellem regler og virkelighed.

.....
affald danmark er en interesse- og samarbejdsorganisation for de betydende aktører indenfor affaldsbehandling i Danmark. Medlemmerne er både offentlige og private virksomheder, der samlet varetager 70% af affaldsforbrændingen i Danmark og en tilsvarende stor andel af den samlede genanvendelse.